

۱۵۷/۱۹۵۷

ویرایش جدید

اخذ حرفه‌ای

مهدی سعیدی کیا
ملیحه عنابستانی

سرشناسه: سعیدی کیا، مهدی، ۱۳۵۳ -
عنوان و نام پدیدآور: اخلاق حرفه‌ای/ مهدی سعیدی کیا، ملیحه عنابستانی؛ ویراستار: راحله نوری.
وضعیت ویراست: ویراست ۴.
مشخصات نشر: تهران: نشر آها، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری: ۱۲۸ ص: مصور (بخشی رنگی)، جدول (بخشی رنگی)، نمودار (بخشی رنگی).
شابک: ۸۵۰۰۰-۲۱-۹-۷۵۳۵-۶۰۰-۹۷۸
وضعیت فهرست نویسی: فیا
یادداشت: چاپ قبلی: کیا، ۱۳۹۲.
یادداشت: کتابنامه: ص. [۱۲۴-۱۲۵]
موضوع: اخلاق حرفه‌ای
Professional ethics: موضوع
موضوع: اخلاق کسب و کار
Business ethics: موضوع
شناسه افزوده: عنابستانی، ملیحه، ۱۳۶۱-
رده بندی کنگره: ۱۳۳ الف ۳/۷۲۵ B.J
رده بندی دیویی: ۴۰
شماره کتابشناسی: ۴۸۵۰۲۱۹

اخلاق حرفه‌ای مهدی سعیدی کیا ملیحه عنابستانی

- انتشارات: آها
- ویراستار: راحله انوری
- صفحه آرائی: زهرا قرانی
- طراح جلد: سعید صادقی
- تایپ: مریم حسن وند
- مسئول اجرایی و آماده سازی: سمیرا ناطقی
- نوبت چاپ: اول (۱۳۹۶) (ویراست قبل این کتاب چهار نوبت به چاپ رسیده است)
- لیتوگرافی: شریعت
- چاپ: شریعت
- شمارگان: ۱۰۰۰ جلد
- قیمت: ۸۵۰۰ تومان
- شابک: ۸۵۰۰۰-۲۱-۹-۷۵۳۵-۶۰۰-۹۷۸
- ISBN: 978-600-7535-21-9

«این کتاب را بدون پرچسب کتاب پلاس خریداری ننمایید»

تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۵۳۳۶۲۶۴ - ۰۲۱۶۶۹۶۹۹۱۰

هر گونه تقلید و استفاده از این اثر به هر شکل بدون اجازه کتبی انتشارات آها ممنوع است.

بایید به حقوق دیگران احترام بگذاریم

دانشجوی عزیز، این کتاب حاصل دسترنج چندین ساله مؤلف، مترجم و ناشر آن است. تکثیر و فروش آن به هر شکلی بدون اجازه از پدیدآورنده کاری غیراخلاقی، غیرقانونی و غیرشرعی و کسب درآمد از دسترنج دیگران است، نتیجه این عمل نادرست، موجب رواج بی‌اعتمادی در جامعه و بروز پی‌آمدهای ناگوار در زندگی و محیطی ناسالم برای خود و فرزندانمان می‌گردد.

مقدمه ناشر ۷

مقدمه ۹

فصل نخست: تعاریف و مفاهیم

مبانی رفتار انسان ۱۷

نگرش ما نسبت به جهان هستی ۱۷

نگرش ما نسبت به انسان ۱۹

سعادت و کمال ۲۰

نقش جامعه در رفتار انسان ۲۵

جایگاه مال و ثروت ۲۷

فصل دوم: جایگاه و اهمیت کسب و کار

‘رزش کار ۳۶

تأثیر مبانی بینشی کار در اخلاق حرفه‌ای ۳۶

کار - موازین اخلاقی ۴۳

فصل سوم: دلیت اخلاقی؛ از اخلاق کار تا اخلاق حرفه‌ای

تعریف اخلاق حرفه‌ای ۵۶

اهمیت اخلاق حرفه‌ای ۵۶

تحلیل و بررسی مفهوم اخلاق حرفه‌ای ۵۷

ویژگی‌ها و خصوصیات فرد اخلاق حرفه‌ای ۵۹

تعریف اخلاق حرفه‌ای و اخلاق ۶۱

اخلاق کار ۶۱

اخلاق حرفه‌ای ۶۲

اخلاق سازمان ۶۳

تمایز مسائل اخلاقی با سایر مسائل حرفه‌ای ۶۴

نقش راهبردی اخلاق حرفه‌ای در موفقیت کسب و کار ۶۵

موفقیت چیست؟ ۶۶

ابعاد موفقیت ۶۷

عوامل و موانع موفقیت ۶۹

۷۰	نحوه تاثیرگذاری اخلاق حرفه‌ای بر موفقیت کسب و کار
۷۱	رابطه آسان و درست
۷۲	اعتماد و نقش آن در تحقق رابطه آسان و درست
۷۲	تعریف اعتماد
۷۳	ویژگی‌های اعتماد کارآمد و اصیل
۷۳	چگونگی تحقق اعتماد آفرینی
۷۴	چگونگی حق، پیس‌بینی پذیری
۷۵	چگونگی حق قانونمندی
۷۶	اقسام مسئولیت‌های اخلاقی و حقوقی
۷۷	عرصه‌های مسئولیت‌پذیری اخلاقی
۸۱	موفقیت در کسب و کار و هدف انسان نیست
۸۳	منشور اخلاق حرفه‌ای

فصل چهارم: توسعه ضوابط و اصول اخلاقی حرفه

۹۲	ارزش‌های اخلاقی فردی
۹۲	یاد خدا
۹۳	صداقت و راستگویی
۹۴	امانتداری
۹۵	صبر و شکیبایی
۹۷	انتقادپذیری
۹۸	انضباط کاری
۹۹	وجدان کاری
۱۰۱	پرهیز از شتابزدگی و عجله
۱۰۳	تفاوت عجله و سرعت
۱۰۴	تعالی شخصیت
۱۰۴	همکاری
۱۰۵	ارزش‌های اضافی سازمان
۱۰۶	تعیین اصول و ارزش‌ها

۱۰۶	درک اصول
۱۰۷	تعریف ارزش‌ها
۱۰۷	تعیین مسئولیت
۱۰۸	ارزیابی مزایا و ریسک‌ها
۱۰۸	کسب موفقیت
۱۰۹	جذب وفاداری
۱۰۹	تشخیص ریسک‌ها
۱۰۹	مقاومت در برابر فشارها
۱۱۰	غلبه بر چالش‌ها
۱۱۱	رویارویی با رفتار ناشایست اخلاقی
۱۱۱	احترام به مقررات
۱۱۲	جلوگیری از تبعیض
۱۱۳	رسیدگی به نادرست‌ها
۱۱۵	فروش اخلاق محور
۱۱۵	مدیریت بحران اخلاقی
۱۱۶	ضوابط اخلاقی در سازمان
۱۱۷	یه‌ارزش‌ها
۱۱۷	رأی رادر تبیین ضوابط اخلاقی باید رعایت کرد
۱۱۹	منشور اخلاقی
۱۱۹	اصول و مبانی حقوقی

۱۲۳	منابع
-----	-------

آدمی از آغاز تا پایان زندگی خویش بطور فطری از اینس های اخلاقی را درک می کند و به آنها گرایش دارد از همین رو، پژوهش های اخلاقی همواره یکی از مهمترین دغدغه های اندیشمندان بوده است. اگرچه اصول و قواعد کلی اخلاقی نظیر عدالت و رزیدن، دروغ نگفتن، احترام به حقوق دیگران و ... تقریباً مقبول عموم هستند و در اخلاقی بودن آنها اختلاف چندانی مشاهده نمی شود؛ لیکن امر رره به دلیل توسعه تکنولوژیک جوامع صنعتی و پیچیده تر شدن روابط انسانی، شناسایی و تشخیص رفتار درست از نادرست در بسیاری از حوزه های عملی و رفتاری دشوار شده و پیچیدگی ها و ظرافت هایی را به دنبال آورده که موجب معضلات و اختلافات اخلاقی شده است. لذا امروزه شاهد بی اخلاقی ها و بداخلاقی های بسیاری در حوزه های مختلف زندگی بشر هستیم که صدمات و لطمات جبران ناپذیری را به جوامع بشری وارد ساخته است.

تخریب محیط زیست، جنگ و خونریزی، خشونت، تبعیض جنسی، اشتباهات پزشکی، ساخت و توزیع مواد مخدر و داروهای مهلک، تخریب پل ها و ساختمان ها و هزاران نمونه دیگر، گوشه ای از مشکلاتی است که انسان معاصر به دلیل عدم پابندی به اخلاق گرفتار آنهاست. از این رو، تحقیق و پژوهش در ابعاد مختلف اخلاق بیش از پیش ضرورت یافته و همین مسئله توجه فیلسوفان اخلاق را به رشته اخلاق کاربردی جلب کرده است.

اخلاق کاربردی، نام رشته‌ای نوپا در مجامع علمی است که محدوده فعالیت خود را حوزه‌هایی از زندگی فردی و اجتماعی انسان قرار داده و به جای تعیین درستی و نادرستی امور در کلی‌ترین حالت‌ها به دنبال تشخیص رفتارها و عملکردهای اخلاقی درست در اینگونه موارد و حیطه‌های خاص می‌باشد. در حقیقت اخلاق کاربردی در پی یافتن قواعدی خاص تر از قواعد عام اخلاقی است که شرایط ویژه و موضوعات و موارد مشخص تر و جزئی‌تری کار آیی داشته باشد.

در متون اخلاقی اندیشمندان مسلمان نیز رگه‌های عمیقی از این رشته علمی یافت می‌شود و در زمینه مسائلی همچون اخلاق انشوری و تعلیم و تعلم، اخلاق حکومت و پادشاهی، اخلاق طبابت و پزشکی تگ نگاری‌های زیادی وجود رد.

دامنه اخلاق کاربردی همه حوزه‌های فعالیت‌های فردی و اجتماعی بشر، همچون محیط زیست، مدیریت، آموزش و پرورش، پزشکی، ربط خانوادگی، رسانه‌ها، تجارت، کسب و کار، سازمان‌های اقتصادی را در برمی‌گیرد. یکی از شاخه‌های اخیر کار کاربردی، اخلاق حرفه‌ای است که امروزه بسیار اهمیت یافته و به عنوان یکی از علوم انسانی در دروس دانشگاه مورد بحث قرار می‌گیرد. زندگی در جامعه مدرن از بسیاری جهات وابسته به صاحبان حرف و متأثر از کار و عملکرد کارکنان است و عملکرد رفتار آنان، اخلاقی بودن یا نبودن آنها، می‌تواند در زندگی مردم تأثیرات مثبت یا منفی، سازنده یا مخرب، جای بگذارد. لذا نمی‌توان در باب حرفه‌ها و مشاغل مختلف و افراد و سازمان‌های مرتبط به آنها به قانون اکتفا کرد، زیرا کنترل‌های قانونی محدودیت دارند و قانون در بسیاری از موارد تنها ناظر به بعد از پیدایش خسارت است. ولی نتایج اخلاقی از خسارت و سایر مشکلات قبل از وقوع آنها جلوگیری می‌کند. اینجاست که اخلاق حرفه‌ای نقش اهمیت خود را در پیشگیری از این مشکلات به وضوح نشان می‌دهد.

اکنون سؤال این است که چگونه می‌توان در جامعه و به تبع آن در محیط کار همه افراد را ملزم به رعایت ارزش‌ها و اصول اخلاقی کرد؟ چرا با وجود فطرت پاک انسان‌ها که خواهان حاکمیت اخلاق هستند، باز هم شاهد بی اخلاقی و ناهنجاری در محیط‌های حرفه‌ای هستیم؟ موانع و چالش‌های تعهد به اخلاق در حرفه و کسب و کار چیست و چگونه می‌توان آنها را مرتفع ساخت؟ مبانی ارزشی و دینی چه نقشی در این زمینه دارند و وظیفه ما در قبال این مسئله چیست؟ در این مجموعه سعی شده با توجه به مبانی فکری-اخلاقی اسلام و به قدر بضاعت علمی مؤلفان، پاسخ روشن و شفافی به این سئوالات داده شود.

در این کتاب از اندیشه صاحب‌نظران و روشنفکران دینی همچون شهید گرانقدر دکتر محمد حسینی بهشتی،

استاد شهید مرتضی مطهری و امام موسی صدر و دیگر اندیشمندان استفاده شده است. به نحوی که بتوان با زبانی ساده، مبانی، اصول، ارزش‌ها و باورهای دینی و ارتباط آنها با موضوعات اقتصادی و بخصوص حرفه و شغل را تبیین نمود، تا با شناسایی صحیح این مبانی و بکارگیری آنها، اولاً زمینه تعلق و تعهد عملی به نظام اخلاق اسلامی در حوزه‌های اقتصادی فراهم شود، ثانیاً از نگرش‌ها و تفسیرهای غلط و افراطی و تفریطی از دین جلوگیری شود. زیرا اگر این باورهای اشتباه از دین مبانی رفتار اقتصادی انسان قرار بگیرند، در حقیقت دین نقش راهبردی خود را در زندگی اقتصادی انسان از دست داده و دیگر نمی‌توان یک الگوی پیشرفت مناسب برای کسب و کار در قالب مبنای اسلامی ارائه نمود.

در همین راستا، تلاش شده در فصل نخست این کتاب، با بهره‌گیری از اندیشه امام موسی صدر و سایر اندیشمندان اسلامی در موضوعات دینی و اجتماعی و اقتصادی که همواره به دلیل استنباط‌های غلط مورد بحث و جدل بوده است و در نتیجه تأثیر زیادی روی بینش و رفتارهای اقتصادی خواهد گذاشت، از جمله واژه‌هایی همچون؛ دنیا و آخرت، جسم و روح و فرد و جامعه، وحدت قائل شویم.

در این کتاب سعی شده است؛ از یک طرف، مبنای ارزشی، اصول اعتقادی و احکام دینی، مانعی برای پیشرفت اقتصادی و حرفه‌ای فرد و جامعه تلقی نشود بلکه باورهای درست پیرامون این موضوعات بتواند، فرد را در کسب و کار راهبری، حمایت و پشتیبانی نماید؛

از طرف دیگر استفاده ابزاری از باورهای دینی، اخلاقی و احکام شریعت برای رسیدن به اهداف اقتصادی جلوگیری شود. چرا که هر دو طرف موضوع هدف غایی انسان به شمار نمی‌رود بلکه هر دو وسیله‌ای هستند که در مسیر هدف غایی انسان که همان "انسانیت" است، مورد استفاده قرار می‌گیرند. هر چند بضاعت این کتاب اجازه تبیین بیشتر این موضوع را نمی‌دهد؛ اما امید است این موضوع، بیشتر به‌ویژه پژوهشگران قرار گیرد. نظر به برخی پیشنهادات اساتید محترم مولفان اقدام به ویرایش کتاب نموده، که روند این ویراست ابتدا بیان مطالب به صورت خلاصه و موجز بوده است و مفاهیم کتاب از مفاهیم انتزاعی به مفاهیم عینی و مدیریتی نزدیک شده است.

کتاب حاضر مشتمل بر ۴ فصل می‌باشد که در فصل اول به طرح مبانی رفتار انسان پرداخته‌ایم. البته ذکر این نکته لازم است که؛ در این کتاب از واژه‌هایی همچون کار، حرفه، شغل و کسب و استفاده شده است که هر کدام دارای ساحت خاص و متفاوتی از حوزه دانش و تجربه می‌باشند ولی در برخی موارد، به دلیل رابطه مشترک این واژگان با بحث کتاب به صورت مترادف و در یک مفهوم بکار رفته است که امید است دانشجویان و اساتید به این موضوع

توجه داشته باشند.

در فصل دوم به ذکر جایگاه و اهمیت کسب و کار، رفع تعارضات ظاهری میان برخی آموزه‌های دینی و کار پرداخته شده است.

در فصل سوم نیز بطور خاص پیرامون اخلاق حرفه‌ای، تعریف نحوه تحقق و اعمال آن بحث شده است. در فصل چهارم برخی توسعه ضوابط و اصول اخلاقی حاکم بر کسب و کار بیان شده است.

در اینجا بر خودمان لازم می‌دانیم که از همه افرادی که ما را در تدوین این کتاب یاری نمودند تشکر و قدردانی نمایم. بطور اخص از سرکار خانم سیده حورا صدر مدیر مسئول موسسه فرهنگی و تحقیقاتی امام موسی صدر که با ارائه مطالب و مکتوبات پدر بزرگوارشان امام موسی صدر و اجازه استفاده از آن در این کتاب، ما را در این مسیر یاری نمودند و همچنین استاد ارجمند جناب آقای دکتر عادل پیغامی استادیار دانشکده معارف اسلامی، اقتصاد دانشگاه امام صادق (ع) که شرکت در سلسله مباحث ایشان در خصوص اندیشه‌های امام موسی صدر، در شکل‌گیری این کتاب نقش بسیار مهمی داشت. که از این حیث مدیون راهبری ارزشمند ایشان هستیم.

مجموعه حاضر حاصل تلاش ریزان است که هر یک در شکل‌گیری آن نقش به سزایی داشته‌اند از جمله همکارانم در انتشارات آها. از همه آنها به‌مانه سپاسگزارم.

اگرچه با همه تلاشی که شده تا متن عاری از غلط و اشتباه باشد، به حتم هست مواردی که از دید نکته‌سنج شما مخاطب عزیز پنهان نماند. که امید داریم بتوان اجماع آوری نظرات شما مخاطبان محترم، نواقص و کاستی‌های موجود را رفع نماییم. جهت یادآوری، دیگر موارد و هر آنچه که بخواهید بگویید و کسب سایر اطلاعات در خصوص این کتاب، سایت آها به www.AHA.ir در دسترس شما بزرگواران می‌باشد.

مؤلفان

تابستان ۹۶